Dodatek tygodniowy

przy Gazecie Lwowskiej.

N^ro. 24. Dnia 7. Maja 1853.

O regulacyi gruntów.

(Ob. Nr. 23 Dod. tyg.)

II.

Wykazawszy poprzednio wielkie korzyści regulacyi gruntów oraz nagłą potrzebę dokonania tego dzieła w naszym kraju, nim przystąpimy do objaśnienia sposobu w jaki regulacya mogłaby być wykonaną, musimy wymienić przeszkody, które dotąd rozwój tego dzieła tamowały, a które przedewszystkiem usunięte być powinny.

Największą przeszkodą, że grunta w drodze dobrowolnych umów niemogły być uporządkowane, było dotychczasowe prawodawstwo nasze, które stanowiąc ścisły rozdział gruntów na dominikalne i rustykalne, zamianę tychże niezmiernie utrudniało, a dzielenie jednych i drugich prawie niemożebnem czyniło. — Wprawdzie dekret nadw. z dnia 1. sierpnia 1805 dozwalał w razie uznanej potrzeby zamianę gruntów rustykalnych na dominikalne za zgodą większości gminy, nawet przeciw woli niektórych jej członków, lecz obok tego istniejący dawniejszy dekret nadw. z dnia 2. kwietnia 1787 tyle przytem wymagał formalności i straty czasu, iż te każdego od przedsięwzięcia tej czynności odstraszały.

Gdyby były względem zamiany gruntów w ogólności istniały przynajmniej takie przepisy, jakim był dekret nadw. z dnia 13. sierpnia 1786 co do zamiany gruntów rustykalnych po lasach rozrzuconych, pewnieby dotychczas znaczna część gruntów była zregulowaną. — Teraz gdy różnica gruntów faktycznie ustała, po uchyleniu dotychczasowych wyjdą bez wątpienia inne odpowiedne przepisy, zamianę gruntów w drodze dobrowolnych umów ułatwiające.

Gdy mowa o różnicy gruntów, nie od rzeczy będzie zastanowić się jaki jest stosunek ziemi przez włościan posiadanej, do niw dworskich w krajach, które pod względem rolnictwa najwięcej do naszego mają podobieństwa. — I tak w Poznańskim w chwili regulacyi $^1/_4$ roli ornej była w ręku włościan, w królestwie polskiem po lewej stronie Wisły dochodzi połowy, w Podlaskim przenosi ją, w Lubelskim dochodzi $^2/_3$, na Wołyniu, Podolu i Ukrainie $^3/_4$; u nas w Galicyi $^2/_3$ tak ról jako i łąk jest w ręku włościan.*) — Z tego stosunku wnosić można o stanie rolnictwa i kultury kraju: i tak gdy w Poznańskim poświęcano $^1/_4$ część roli, aby $^3/_4$ obrobić, obdawano w większej części królestwa polskiego $^1/_2$, w Galicyi $^2/_3$, a dalej ku wschodowi nawet $^3/_4$ roli, aby z pozostałości mierne ciągnąć korzyści.

Wracając do głównego przedmiotu powiedzieliśmy wyżej, że do wynikłych z prawodawstwa przeszkód tamujących regulacyę gruntów należał także ogólny zakaz dzielenia gruntów. Co do posiadłości włościańskich zastanowiwszy się nad stosunkiem rozległości pojedyńczych gospodarstw wiejskich w różnych krajach, niemożna nieprzyjść do tego przekonania, że tam są pod każdym względem najkorzystniejsze stosunki, gdzie jest najwięcej takich posiadłości, które na dostatnie wyżywienie jednej rodziny wystarczając, ani są za duże ani za małe. — Jakkolwiek zaprzeczyć niemożna, że większe gospodarstwa przez możność oszczędzenia wielu zabudowań, narzędzi i pociągów, większy stosunkowo mogą przynosić dochód, jednakże to się da tylko do takich wielkich majętności zastosować, w których przy odpowiednim kapitale i inteligencyi, racyonalne gospodarstwo może mieć miejsce, nie zaś do wielkich gospodarstw chłopskich; gdzie bowiem te są przeważające, tam moralność między ludem wiejskim o wiele niżej stoi, niż w krajach gdzie większość posiadłości jest tego rodzaju, iż tylko na wyżywienie właściciela i jego rodziny wystarcza. — W takich miernych gospodarstwach robota odbywa się przez samych prawie członków rodziny, którzy pracując nie za najem, lecz dla własnej bezpośredniej korzyści, bez wątpienia pilniej i sumienniej pracują; przeto też tam i produkcya ziemi jest o wiele większa, nieznajdzie tam tyle ukrytej niechęci i zawziętości ze strony czeladzi i najemników przeciw tym, którzy posiadają kawał ziemi: dzieci pod okiem samych rodziców a nie zepsutych sług bywają zwykle lepiej wychowane; tacy też drobni właściciele odznaczają się zwykle polityczną rozwagą, tudzież przychylnością do tronu i kraju i niedają się odwieść od tego przekonania, iż wszelkie gwałtowne wstrząśnienia są sprzeczne z ich własnem dobrem.

Lecz o ile korzystnym jest podział na mierne posiadłości, o tyle zgubna jest nieograniczona wolność dzielenia i rozdrabiania gruntów. — W posiadłości niezdolnej wyżywić przynajmniej jedną rodzinę, powstaje zwykle odwyknienie od pracy, z czego się dalsze wyradzają występki; prowadzenie porządnego gospodarstwa jest niemożebne, gdzie właściciel bez nakładu zmuszonym się widzi wyciągnąć z ziemi większy dochód, jak go ziemia dać może, a nieskończona walka z głodem i nędzą musi otworzyć niebezpieczny proletaryat rolniczy. Z tych powodów niemożemy podzielać w tej mierze zdania znakomitego zkąd inąd ekonomisty P. Sauzeau, jakoby nieograniczona wolność dzielenia gruntów była rękojmią pokoju we Francyi,**) czemu też kilkokrotne zaprzecza doświadczenie. Jakoż w innych krajach mianowicie w Prusiech mnożą się petycye do izb i wnioski tychże względem zapobieżenia wolności podziału gruntów włościańskich.***) Ile gruntu do wyżywienia jednej rodziny potrzeba, to się *a priori* dla całego państwa oznaczyć nieda, zależy bowiem od urodzajności ziemi, od położenia, od liczby i stopnia wykształcenia ludności i t. d. to zatem w pojedyńczych krajach według powyższych okoliczności wymiarkowanem być powinno.

Co do wolności dzielenia większych majętności wątpić niemożna, że i tu jakaś granica postanowioną być powinna; przedmiot ten zależy od rozwiązania pytania, czyli korzystniej jest dla dobra państwa (*Staats-Zweck*), aby było w kraju mało a dużych, lub też więcej średnich majętności, rozwiązanie jednak tego bardziej do polityki należącego pytania przechodzi zakres niniejszego pisma.****) Z tego co się powiedziało, jako też z ogólnych zasad ekonomii politycznej wynika, że najstosowniej jest zostawić wolny bieg cyrkulacyi własności ziemskiej z stosownem ograniczeniem do pewnego *minimum* przy dzieleniu, a skupianie i dzielenie gruntów wyrobi się tym sposobem samo według potrzeby kraju. — Wydanie odpowiednich rozporządzeń jest tem naglejsze, ileże bez tego regulacya gruntów niemiałaby nigdy stałej podstawy.

U ludu wiejskiego brak poznania korzyści wynikających z regulacyi był dotychczas także niemałą przeszkodą tejże, do usunięcia tej przeszkody obok ułatwień i zachęty ze strony organów rządowych, nauka i przykład ze strony duchowieństwa i oświeceńszej klasy właścicieli ziemskich, przyczyni się najwięcej; dając poznać znakomite korzyści i wzbudzając wzajemną ufność między stronami interesowanemi, która dokonanie czynności regulacyjnych w drodze dobrowolnych umów najskuteczniej ułatwi. Niemało przyczyniłoby się u nas także do tego urządzenie filialnych stowarzyszeń gospodarskich, jakie w innych krajach, mianowicie w dolnej Austryi, Styryi

*) Podług obliczeń katastru podatkowego z r. 1820 wynoszą w Galicyi (bez krakowskiego okręgu i Bukowiny):

**) Les Paysans ou la Politique et l'Agriculture etc. c. par Alix Sauzeau. Paris 1849.

***) „Czas" z r. 1853 Nr. 41.

****) Ob. Dodatek tyg. do Gaz. lw. z r. 1852 N. 25. Artykuł: „Większe posiadłości i nowożytne gminy."

	Role				Łaki				Pastwiska				Lasy			
	Przestrzeń		Dochód		Przestrzeń		Dochód		Przestrzeń		Dochód		Przestrzeń		Dochód	
	Morgów	Sąż.	złr.	kr.	Morgów	Sąż.	złr.	kr.	Morgów	Sąż.	złr.	kr.	Morgów	Sąż.	złr.	kr.
Dominikalne	1.349,836	525	4.701,415	17	450.501	67	818.276	21	356,020	762	204,918	27	3.364.903	900	947,030	45
Wolne . .	282,893	986	1.050,757	49	100.811	52	191.174	40	48,797	1027	26,318	10	35,371	991	12.638	4
Rustykalne .	3.811,103	1524	12.831,189	26	1,200.185	7	2,099.003	24	708,513	1367	346.383	52	22,595	954	10,418	39

i t. d. istnieja. — Ile zreszta złego w tej mierze zła wola' zdziałać może, przekonywamy się najdowodniej, widząc jak tu i owdzie włościanie, z niezaprzeczoną dla nich korzyścią dokonane dawniej, nawet kosztem byłych dziedziców regulacye, bez powodu jedynie tylko na przekor unieważnić usiłuja. — Do wzbudzenia tej tak nieodzownie potrzebnej ufności ze strony ludu wiejskiego przyczyni się też niemało spieszne ostateczne załatwienie będącej teraz w toku sprawy wynagrodzenia za zniesione powinności, co już na innem miejscu wykazać mieliśmy sposobność.*)

Nakoniec może jeszcze utrudnić regulacyę obawa wielkich wydatków z tem połączonych. Niesłusznem byłoby żądanie aby regulacya gruntów kosztem całego kraju została wykonaną, albowiem w takim razie musieliby się do tego przyczyniać i ci mieszkańcy kraju, którzy z regulacyi nie będą mieć bezpośredniej korzyści. — Lecz wydatki te niebędą tak znaczne, jak się może niejeden obawia, najkosztowniejsza rzecz, przemiar pojedyńczych parceli już, jak się wyżej rzekło, jest prawie w całym kraju dokonany z taką dokładnością, że za podstawę do regulacyi użytym być może; dalsze przeprowadzenie niepociągnie już za sobą wielkich kosztów, szczególnie tam się ta czynność w drodze dobrowolnej umowy bez sporów odbywać będzie, a słuszny rozkład wydatków w miarę zregulowanych posiadłości uczyni je dla każdego pojedyńczego uczestnika bardzo miernemi. — Znaczniejszych tylko kosztów wymagać będzie przebudowanie zabudowań, gdzie się potrzebnem okaże, lecz to tylko w rzadkich wypadkach zdarzyć się może, a w takim razie niezawodne korzyści, jakie z tego dla właściciela przez pomnożenie dochodu z ziemi wynikną, w krótkim czasie wynagrodzą mu sowicie wyłożone koszta. — L.

*) Dodatek tygodniowy do Gaz. lw. z r. 1851. N. 10.

Uprawa, wydatek i odstawa tytoniu w liściach do magazynów galicyjskich w Jagielnicy, Manasterzyskach i Zabłotowie w r. 1852-53.

Magazyn zakupionego tytoniu w liściach	Z obwodu	Liczba plantatorów tytoniu	Na przestrzeni gruntu uprawiano — Nasieniem tytoniowem: Oryginalnem galicyjskiem		Węgierskiem		Holenderskiem		Czerbelem		W ogóle	
			morg.	□°	morg.	□°	morg.	□°	morg.	□°	morg.	□°
Jagielnicy Obw. Czortkowskim	Czortkowskiego	14,599	191	1487	2252	418	—	223	—	—	2444	528

	Odstawiona ilość tytoniu w liściach (Waga na funty): Wybór	Klasa I.	Klasa II.	Klasa III.	Patrucha	Smiecie	W ogóle
Oryginalny galicyjski liść tytoniowy	9,31	414,21	565,34	1,129,39	62,65	16,76	2,197,66
Węgiersko-galicyjski dtt. dtto.	209,32	5,220,68	7,202,78	11,610,20	1,062,66	497,24	25,802,88
Holendersko-galic. dtt. dtto.	25,29	13,39	12,87	11,84	28	—	63,67
Czerbel dtto. dtto.	—	—	—	—	—	—	—
W ogóle liścia tytoniowego . . .	243,92	5,648,28	7,780,99	12,751,43	1,125,59	514,00	28,064,21

A zatem produkcya z jednego morga gruntu wynosi 11,48 funtów liścia tytoniowego.

Magazyn zakupionego tytoniu w liściach	Z obwodu	Liczba plantatorów tytoniu	Na przestrzeni gruntu uprawiono — Nasieniem tytoniowem: Originalnem galicyjskiem		Węgierskiem		Holenderskiem		Czerbelem		W ogóle	
			morg.	□°	morg.	□°	morg.	□°	morg.	□°	morg.	□°
W Manasterzyskach	Stanisławowskiego .	2251	19	486	213	775	—	—	—	349	233	10
	Brzeżańskiego . .	2306	—	—	332	1159	—	—	—	—	332	1159
	Tarnopolskiego . .	204	—	—	14	1148	—	—	—	—	14	1148
	Czortkowskiego . .	1084	—	—	110	871	—	—	—	—	110	871
	Kołomyjskiego . .	277	—	—	26	923	—	—	—	—	26	923
	W ogóle . .	6117	19	486	698	76	—	—	—	349	717	911

Magazyn zakupionego tytoniu w liściach	Z obwodu	Ilość odstawionych liści tytoniowych (Waga na funty): Wybór	Klasa I.	Klasa II.	Klasa III.	Patrucha	Śmiecie	W ogóle
W Manasterzyskach obwodzie Stanisław. Oryginal. galicyj. liścia tytoniowego	Stanisławowskiego .	1,45	51,64	48,42	77,62	70	29	180,12
	Brzeżańskiego . .	—	—	—	—	—	—	—
	Tarnopolskiego . .	—	—	—	—	—	—	—
	Czortkowskiego . .	—	—	—	—	—	—	—
	Kołomyjskiego . .	—	—	—	—	—	—	—
	Suma . .	1,45	51,64	48,42	77,62	70	29	180,12
Węgiersko-galicyj. liścia tytoniowego	Stanisławowskiego .	46,04	565,63	694,77	859,37	18,05	6,22	2,190,08
	Brzeżańskiego . .	68,14	886,92	1390,73	1581,94	47,42	8,54	3,983,69
	Tarnopolskiego . .	2,41	20,16	53,24	80,82	1,51	63	158,77
	Czortkowskiego . .	24,59	208,95	401,21	636,99	25,77	5,53	1,303,04
	Kołomyjskiego . .	43	38,38	82,61	160,79	50	35	283,06
	Suma . .	141,61	1720,04	2622,56	3319,91	93,25	21,27	7,918,64

Magazyn zakupionego tytoniu w liściach	Z obwodu	Ilość odstawionych liści tytoniowych						
		Wybór	I. Klasa	II. Klasa	III. Klasa	Patrucha	Śmiecie	W ogóle
		Waga na funty						
Holendersko-galicyj. liścia tytoniowego	Stanisławowskiego	1.49	12.35	15.07	15,16	14	5	44,26
	Brzeżańskiego	—	2,55	4,94	3,27	—	—	10,76
	Tarnopolskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Czortkowskiego	11	2,86	3.97	1,69	8	—	8,71
	Kołomyjskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	160	17,76	23,98	20,12	22	5	63,73
Liścia tytoniowego Czerbel	Stanisławowskiego	—	—	5,03	—	4	—	5,07
	Brzeżańskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Tarnopolskiego	—	—	25	—	—	—	25
	Czortkowskiego	—	—	40	—	—	—	40
	Kołomyjskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	—	—	5,68	—	4	—	5,72
Suma ogółowa:								
Orygin. galicyj. liścia tytoniowego		1,45	51,64	48,42	77,62	70	29	180,12
Węgiersko-galicyj. liścia dtto.		141,61	1.720,04	2,622,56	3,319.91	93,25	21,27	7,918,64
Holendersko-galicyj. dtto. dtto.		1;60	17,76	23.98	20,12	22	5	63,73
Czerbel dtto. dtto. dtto.		—	—	5,68	—	4	—	5,72
	W ogóle	144,66	1,789,44	2,700,64	3,417,65	94,21	21,61	8,168,21

A zatem produkcya z jednego morga gruntu wynosi 1138 funtów liścia tytoniowego.

Magazyn zakupionego tytoniu w liściach	Z obwodu	Liczba plantatorów tytoniu	Na przestrzeni gruntu uprawiono — Nasieniem tytoniowem: galicyjskiem Originalnem		Węgierskiem		Holenderskiem		Czerbelem		W ogóle	
			morg.	□°	morg.	□°	morg.	□°	morg.	□°	morg.	□°
W Zabłotowie obwodzie kołomyjskim	Kołomyjskiego	1021	1465	1450	—	—	—	200	—	—	1466	50
	Stanisławowskiego	160	7	345	—	—	—	—	—	—	7	345
	Bukowińskiego	1814	104	1130	—	—	—	—	—	—	104	1130
	W ogóle	12185	1577	1325	—	—	—	200	—	—	1577	1525

		Odstawiona ilość tytoniu w liściach						
		Wybór	I. Klasa	II. Klasa	III. Klasa	Patrucha	Smiecie	W ogóle
		Waga na funty						
Originalnie galicyjs. liścia tytoniowego	Kołomyjskiego	904,68	5,329,77	3,705,86	4,595,88	319,55	46,05	14.901,79
	Stanisławowskiego	—	201	4,34	7,18	1,07	79	15,39
	Bukowińskiego	44,12	415,54	291,03	216,78	66,49	11,54	1,045,50
	Suma	948.80	5,747,32	4,001,23	4,819,84	387,11	58,38	15,962,68
Węgiersko-galicyj. liścia tytoniowego	Kołomyjskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Stanisławowskiego	—	—	—	—	..	—	—
	Bukowińskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	—	—	—	—	—	—	—
Holendersko-galicyj. liścia tytoniowego	Kołomyjskiego	9,33	3,12	1,54	1,04	—	—	15,03
	Stanisławowskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Bukowińskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	9,33	3,12	1,54	1,04	—	—	15,03
Liścia tytoniowego Czerbel	Kołomyjskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Stanisławowskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Bukowińskiego	—	—	—	—	—	—	—
	Suma	—	—	—	—	—	—	—
Suma ogółowa								
Originaln. galicyj. liścia tytoniowego		948,80	5,747,32	4,001,23	4,819,84	387,11	58,38	15,962,68
Węgiersko- dtto. dtto. dtto.		—	—	—	—	—	—	—
Holendersko-galicyj. liścia dtto.		933	3,12	1,54	1,04	—	—	15,03
Czerbel-galicyj. dtto. dtto.		—	—	—	—	—	—	—
	W ogóle	958,13	5,750,44	4,002,77	4,820,88	387,11	58,38	15,977,71

A zatem produkcya z jednego morga gruntu wynosi 1012 funtów liścia tytoniowego.

Sumaryczne zestawienie uprawy, wydatku i odstawy tytoniu w liściach r. 1852-53.

Na przestrzeni gruntu uprawiono	Obwody, w których tytoń uprawiano: W Stanisławow.			Brzeżańskim			Tarnopolskim			Czortkowskim			Kołomyjskim			Bukowińskim			W ogóle		
	Liczba plantatorów	Przestrzeń gruntu: morg	□°	Liczba plantatorów	Przestrzeń gruntu: morg	□°	Liczba plantatorów	Przestrzeń gruntu: m.	□°	Liczba plantatorów	Przestrzeń gruntu: morg	□°	Liczba plantatorów	Przestrzeń gruntu: morg	□°	Liczba plantatorów	Przestrzeń gruntu: morg	□°	Liczba plantatorów	Przestrzeń gruntu: morg	□°
Nasie. tytonio. Originalnem galicyjskiem	—	26	831	—	—	—	—	—	—	—	191	1487	—	1465	1450	—	104	1130	—	1789	98
Węgierskiem	—	213	775	—	332	1159	—	14	1148	—	2362	1289	—	26	923	—	—	—	—	2950	494
Holenders.. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	223	—	—	200	—	—	—	—	—	423
Czerbelem. ,	—	—	349	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	349
Suma . .	2411	240	355	2306	332	1159	204	14	1148	15683	2554	1399	10483	1492	973	1814	104	1130	32901	4739	1364

	Odstawiona ilość tytoniu w liściach — Z obwodów: Stanisławowskiego	Brzeżańskiego	Tarnopolskiego	Czortkowskiego	Kołomyjskiego	Bukowiny	W ogóle
	Waga na funty						
Originalnego galicyjskiego liścia tytoniowego . .	195,51	—	—	2.197,66	14.901,79	1.045,50	18.340,46
Węgiersko-galicyj. liścia tytoniowego. . . .	2.190,08	3.983,69	158,77	27.105,92	283,06	—	33.721,52
Holendersko-galicyj. liścia tytoniowego . . .	44,26	10,76	—	72,38	1503	—	142,43
Liść tytoniowy Czerbel zwany	507	—	25	40	—	—	5,72
Suma . .	2.434,92	3.994,45	159,02	29.376,36	15.199,88	1.045,50	52.210,13
A zatem okazuje się produkcya z 1 morga przestrzeni gruntu	1014	1200	1081	1150	1019	999	1101

Krosno R. 1569.

Król zatwierdza wolność od osiadania i zamieszkania żydów.

Sigismvndvs Avgvstvs | Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dvx Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeq(ue) etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus | literis nostris quorum interest vniuersis et singulis. Relatum nobis esse nomine Famatorum Ciuium atq(ue) Jncolarum, totiusq(ue) Communitatis Ciuita|tis nostrae **Crossno.** Qvod a prima fundatione eiusdem Ciuitatis Judei, neq(ue) vllus eorum in praefata Ciuitate nunq(uam) vlla domicilia seu mansionem pro|priam habebant. nec hucvsq(ue) habent, vt ita et in posterum a mansione dictorum Judeorum in praedicta Ciuitate et extra Ciuitatem immunes esse | queant. Supplicatum est nobis per Certos Consiliarios nostros ac Nuncios t(er)restres in hoc praesenti Conuentu Lublineu(si) nobiscum congregat(os), vt illis | hoc nomine prouidere dignaremur. Nos ig(itu)r dictae supplicationi tanq(ua)m justae, benigne annuen(tes), eisdem hanc praerogatiuam ac immunitatem concedendam | esse duximus, prout concedimus hisce literis nostris, v(ideli)c(e)t vt nemini Judeorum liceat in praedicta Ciuitate nostra **Crosnen**(si) et extra Ciuitatem bona | haereditaria pro se et successoribus suis emere, domiciliumq(ue) suum tam intra quam extra Ciuitatem locare, nullamq(ue) penitus mansionem ibidem facere, neq(ue) | merces suas venales diebus foralibus in praejudicium seu detrimentum Reipublicae eiusdem Ciuitatis venum exponere. Qvod vniuersis et singulis | quorum interest, aut interesse in futurum poterit, nominatim autem Generoso Nicolao Czikowski Castellano Bieczen(si) pro tunc Capitaneo nostro Sa|nocen(si) et praedictae Ciuitatis nostrae **Krossno** Tenutario, aliisq(ue) Capitaneis in futurum existentibus denunciari mandamus, omnino habere volent(es), vt praefatos Ciues, incolas totamq(ue) communitatem praedictae Ciuitatis nostrae in hac praerogatiua illis, vti praemittitur a nobis concessa, temporibus per|petuis conseruent. conseruariq(ue) ab aliis quorum interest curent, pro gratia nostra, et debito Officii sui. In cuius rei fidem et euidentius testi|monium praesen(tes) manu nostra subscriptione. Sigilliq(ue) nostri minoris appensione communiri fecimus. Datum **Lublini** in Conuentu Regni gene|rali vigesima septima die Mensis Martii Anno D(omi)ni **Millesimo quingentesimo Sexagesimo nono.** Regni vero nostri Anno quadragesimo. |

Zygmunt August *z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmójdzki i t. d. Pan i Dziedzic. Oznajmujemy niniejszym listem Naszym wszem w ogóle i każdemu w szczególności do kogo to należy: Jako Nam Sławetnych Mieszczan i Mieszkańców tudzież całej Gminy Miasta Naszego* ***Krosna*** *imieniem przełożono, iż od początku założenia miasta tego Żydowie w ogóle ani poszczególnie w pomienionem mieście nigdy siedlisk czyli pomieszkań własnych nie mieli i dotąd nie mają, aby podobnież i na przyszłość od osiedleń żydów w przerzeczonem mieście i poza miastem wolnymi być mogli: upraszano Nas też przez niektórych z Rad Naszych i Posłów ziemskich z Nami na obecnym sejmie lubelskim zebranych, obyśmy ich w tym względzie ubezpieczyć raczyli. My przeto do prośby powyższej jako słusznej przychylając się, wyjątkową swobodę ową nadać im postanowiliśmy, jakoż nadajemy niniejszem pismem Naszem, mianowicie: iżby żadnemu żydowi w wspomnionem mieście Naszem* ***Krośnie*** *i poza miastem posiadłości dziedzicznych czy to dla siebie czy dla spadkobierców swoich nabywać, niemniej siedlisk tak w mieście jako i poza miastem zakładać lub tamże zamieszkiwać, ani towarów w dnie targowe z uszczerbkiem czyli szkodą Rzeczypospolitej miasta tego na przedaż wykładać wcale nie było wolno. O czem wszystkich w ogóle i każdego w szczególności, do kogo to należy albo na przyszłość należeć może, mianowicie zaś Rodowitego Mikołaja Cikowskiego Kasztelana bieckiego Starostę nateraz sanockiego a przerzeczonego Miasta Naszego* ***Krosna*** *Dzierżawcę, tudzież innych na przyszłość będących Starostów zawiadomić poruczamy, chcąc zgoła: aby pomienionych Mieszczan, mieszkańców i całą gminę przerzeczonego Miasta Naszego przy tej im, jak się wyżej wyraziło, od Nas przyzwolonej swobodzie wiecznemi czasy zachowali, a oraz staranie mieli, iżby od drugich do których to należy przy niej zachowanymi byli, dla łaski Naszej i powinności urzędu swego. Dla wiarygodności i dowodniejszego świadectwa czego niniejsze ręką własną podpisawszy, wiszącą pieczęcią mniejszą stwierdzić rozkazaliśmy. Dano w* ***Lublinie*** *na sejmie walnym korony dnia 27go miesiąca marca roku Pańskiego* ***Tysiacznego Pięćsetnego Sześćdziesiątego Dziewiątego****, Królestwa zaś Naszego czterdziestego roku.*

Po lewej stronie podpis:

Sigismundus Augustus
Rex s(ub)s(cripsi)t

Zygmunt August
Król podpisał.

Pieczęć, która na pozostałym sznurku ze splot jedwabnych białego, zielonego, niebieskiego i czerwonego koloru wisiała, zaginęła.

Według oryginału na pergaminie, którego Zastępca Burmistrza Pan Emil Kaczkowski Auskultant c. k. Ziemstwa tarnowskiego z Depozytu krośnieńskiego udzielił.

Krosno 20go kwietnia 1853. W. F.

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. Drukarni rządowéj.